

ارتقا

(ارتقا) نك استانبول و طهره ايجون
پر نك آجونه سی ۳۲ فروشدر .

مخانی بالجه ارباب قله آچقدره هر ال
قلم طوتان یازده بیلیر .
اداره خاتمی باب عالی چاده سنده ۴۰
نومرولی « معلومات » مطبعه سیدر .

JOURNAL ILLUSTRÉ
IRTIKA

ادبیات ، فنون عسکریه ، بحریه ، تاریخ ،
تجارت ، زراعت ، صنایع ، معارف ، امور
نافعه و اکتجالی فقراتدن باحث مصور
جریده در .

هر نوع خصوصیات ایچون غزته نك مدیری
سمادتلو طاهر نك افندی حضرتلرینه مراجعت
اولنور .

BUREAUX :
Imprimerie Tahir Bey
40, rue de la Sublime-Porte,
STAMBOUL

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

جمعه کونلری نشر اولنور فنی و ادبی مصور عثمانلی غزته سیدر .

نسخه سی : ۲۰ پاره یه در

برقطره صو داخلند نه اوله بیلر ؟ برقطره
صو ، ملیونلرجه حیوانانک برمسکی کره سی ،
محل تولدو توشیدر .
خرده بیلرک بو خدمتی هب سلامت و صحت
بشریه اوزرینه اولدینی ایچون بو کوجک آلتی
پک زیاده تقدیر و تقدیس ایتلی ز ... ترقیات
فیه یالکوزونکن و خرده بیلری پیش استفاده
مزه آتامش ... بزه اوله بر « قوت » هدیه
ایتمشدرکه بوکون بتون قاربقره لر مزه ، دستکا
هلمز ، خصوصی ما که لر مزه هب اونکله
ایشلمک ایستلیور . حرص بشر ، بوقو
خارق العاده اوزرینه پک چوق امیدار سیلور .
« الکتریک » دیدیکمز بوقو معظمه طبیعی ،
بخارله حاصل ایدم دیکمز نتایج فیه یی اظهار
ایلمک جکدر . ذاتاً یواش یواش مقدمانی ظهور
ایلمک باشلادی .
لکتریک ، خدمات متنوعه ارازا دییور .
تسخینده تنور انده قوللانیلیور . یاس
لوندرد ، اوروپا بلاد مشهوره سندن پک
چوقلری الکتریکله تنور اولنش جاده لر .
عمومی سالونلر و دواثرله ملودر . الکتریک
ضیائی پک شدید و کسکیندر . الوان ، وشعاعات
مختلفه حاصل ایدر . مور ماوی ، ترنجی
قرمزی یشیل
الکتریکله تسخینات پک زیاده تعمیم
ایدیور . اکثری دواثر هب یونکله ایصیدیلیور .
فقط الکتریک تسخینی صوبالره اوجاقلره
دکل . دیوارلر داخلندن کچن بر طاقم انچه
تلارله
فک اختراعات و کشفیات یالکوز بوقدرده
دکل . بالونلر ، بوسره ده ارباب فنی پک زیاده
اشغال ایتدیک ایچون بر ارجه اوندن ده بحث
اولغیلیدر .
بالون : سفینه هوایه شمدرده
ارباب فن التمه بر بازیجه ایلمک چالیشیلور .
بحار شالیله ، بوزکته لرینک ایلروله مسنه
مانع اولدقلری سفائن بحریه نیک کیده مدیک ،
اقطار بارده یه هوا دن طیران ایتک ایستیلور .
قطبلر ده صرف بوزدن ، برودتن عبارت
بر مسکن نحری ایدیلیور . انسانلر اورالده
ده منفعت وفائده بولق حرصی طاشیور ،
طبیعتک او ، بزه بیانیچ اولان مساکننده
غرائب و خارق العاده لکلر اراشدیلور .
بالونلرک خدمتلی عسکرلکده ده تحولات
کوستردی . آمریکا — اسپانیا ، ترانسوال —
بوئر محاربهرنده فواید کیه سی کوردلی .
ایلمک دفعه واسطه مخبره اولدق قوللانیلیدی
ایسه ده حال حاضرده حربک اهمیت بر دوری
برقسی اولان استکشافانده ده تطبیق ایدلیدی .
انسانی حربده عارضه ملی و قبالی اراضینک
سرعتله قورکوسنی آلق و عوارض جسمیه ارقه سنه
اختفا ایدن قوللری کشف ایتک ترتیبات

حربیدن بلا مشکلات حقیق معلومات آلق
کی فواید و نتایج حسنه ابراز ایلدیکندن
بالونلرک ، عسکرلکجه قیمتی تکثر ایتکدر .
بالون عادتاً فن حربک بررونکنی حکمنه
کچمشدر . فنونک استقبالی پک بارلاقدر . احتیاجات
و مساعی بشریه یی کمال موفقیتله تلافی اید
جکدر . فندن ، بودرجه معلمئن اولق ، ذکای
بشردن امید ایتک دیکدر . چونکه منابع علوم
و فنون اودر . بوتون طبیعی جامع و محاط اولق
ایستیان بوقو نازک یتمز توکنمز برسی ایه
هر کون بزه یکی یکی شیلر کشف و اختراع
ایلیور . بوبله بر منبع صافدن اخذ فیوض ایدن
فن ، بشرینک اوکنده بر دلیل حقیق و صادق
اوله رق متادیا ایلروله مکنددر . سیاه بارونک
احتراقندن حاصل اولان دو مانلرک محاذیر
و فوایدی واردی . بر کره تعرض ایدن طرفک
اوزرینه اجرا ایدیلن آتشلرک جهت واستقامتی
اکلاشیلردی .
چونکه دو مانلک رؤیتی قابل ایدی .
محدورینه کلنجه دو مانلک محصل انداختک
استقامته اشارت اولمشدر . هر حالده دو مانلر
بارونله اجرا ایدیلن محاربهر احتیاط و بصیرتی
ترتید ایتمشدر .
و موسید . تنه لر مزده سیاحتلر مزده
قوللاندیمز بوسریع آلت هر صنف بشرک
دست استفاده سنده دولاشیلور . یاراشلر ،
مسافهلر اولور استعمالی اوقدر تعمیم ایتمشدرکه
سوقاقلر مزده ، جاده لر مزده ، سانک کلبکارکی
سریع اوجارق کچرلر ، هله عسکرلک امر
و خبرلرک سرعتله ایصالنده و موسیدلردن
استعانه یه باشلادی . تلفونلر ، بوسوک اختراع
فن ، ابعاد و مسافتله رغماً تلفظ و صدای
عینیله نقل ایدیور . ایشته بوخار قاتی
کوردک فونک مدینه ایتدیک خدماتی جزئی
بر ملاحظه ایله اکلامق قابلدر .

مساعدا

دلارا

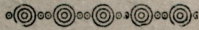
محرری : محمد آصف
[۱۵۸ نومروی نسخه مزدن مابعد :]

بو بهار صباچی ، بوسدای تهلیل ، مشفقه
خانمک کوزلرندن یاش کتیردی . عصی قالدین
نخبره نیک اوکنده بر مدت یواش یواش آغلادی .
صوکر : دلارا اوشور ملاحظه سیله نخبره یی
قبادی . صباچ اولدینی جهته کیجه قیدانی
سونذیردی . چوجنک یوزینه بر کره ده
باقدی .
یاور و حوق او یو یوردی . او طه نیک قیوسنی
خفیفجه آجارق طیشاری یه چیقدی .
شمعی هرکس ، بوتون موجودات

او یانیرکن دلارا او یو یوردی . و بلبلر :
اوتیورلر ، اوتیورلر ، هرکس او یانیرکن
درین بردالغلق ایچنده او یوان بوسوملی
چوجنه نفی سوبله یورلردی .
...
یالیده بوکیجه هیچ کیمسه او بومامشدی .
اقشام کلدکلری زمان حال : تیزه سنی کوره مینجه
مراق ایتش ، باباسنه صور دینی زمان هوا تبدیلنه
کوندرلدیک جوا بیی آلمشدی . فقط : نشهر زک ،
بویالینک اورتیه خدمتلی کورن تجربه سز
قزک آغزنده هیچ بقه ایصالنیری ؟ کربده خانمک
اولدیکنی هان جماله مور تلامشدی .
هرکیجه آنه سیله یاتق جمالک معنادی
اولدینی حالده بوکیجه پیس او طه لرینه چکلکم
اوزره صالوندن آرلدقلری صره ده جمال ؟
باباسنک بر اشارتی اوزرینه قالمش ، پنبه خانم
برلکده یاتمشلردی .
جمال : تیزه سنی پک سوردی . مرحو .
منکده جماله فوق العاده بر محبتی وارایدی .
دنبله بیلیرکه کربده خانم ؛ جالی دلارادن
زیاده سوهردی .
نشهریزه ، آغزنده بقه ایصالنیمان بو
تدیرسز قز ؛ تیزه اولدی دیدیکنی زمان
جمال کندید . فی ضبط ایدمه مش ، هونکور
هونکور آغلارکن پنبه خانم بیتشهرک چوجنی
صو صیرمش و بوسورته دلارا آنه سنک
اولدیکنی ایشتمه مشدی . فقط ؛ چوجنک
بر کره سیکرلری اوینادی . ذاتاً یاور و حوق
آنه سی کی عصی . صباچه قدر او یو یامدی .
برکت ویرسون پنبه خانمک نفسی تأثیرلیدر .
هله او یوقو خصوصنده عادتاً آقون . اوچ کره
او قویوبده بر کره اوفله دیمی . انسان اسنه مکدن
باش آلهماز . حق بر قاج کون اول ایکی قیو
آشیری یالیده کیلرک چوجنه او یوقوسزلق
عارض اولمشدی ده پنبه خانم اوچ کون او قویوب
اوفله دکن صوکر هیچ برشیجکی قالمش ،
میشیل میشیل او بومغه باشلامشدی . فقط ؛
تحف دکلکی ؟ بوکیجه او قومق ، اوفله مک
قادنجقزک بر درلو عقله کلیوردی . چوق
شکر صباچه قارشی خاطر لایه رق او قویوب ،
اوفله دی ده جالی او یوتدی .
مشفقه خانم ؛ او طه دن چیقیدینی زمان
پنبه خانمی کوردی .
قالدین ؛ خانه سوردی :
— خانم ! نه یایدیکر ؟
— صورمه پنبه جکم ! صورمه ! شمدی یه
قدر او یومادی .
— واه واه واه ... باشکر ، بینکر
سرسم اولدی . حالا او یومیدی ؟
— بر آژطالارکی اولدی . بنده چیقدم .
پک زرده ؟ . بوکیجه جمال نه یایدی ؟
— نه یابه حق ؟ صباچه قدر او یومادی .
— نیچون ؟

— نیچون اولورمی ؟ . کربده خانک
اولدیکنی نشته ریز آغزندن قاجیرمش .
— صوکر ؟
— صوکرایی ایشته بوبله ، چوجنم
مراقلاندی ، سیکرلری اوینادی . صباچه
قدر کوز مزه او یوقو کیرمدی . (ککبره رک)
بنده بوتون بوتون مراقلاندم . او قومق ،
فلان ده عقله کلدی . دیدیم ! شوکی پکلی
کوزی قیرمدم . والسلام .
— هر نه ایسه شمدی او یودیمی ؟
— ایشته ؛ هنوز طالدی .
— پک زرده ؟
— صالونده .
— اودمی او یومادی ؟
— او یوقومی ؛ نه آرار .
— قوزوم پنبه جکم ! سن دلارانک
او طه سنه کیت ، اوارده او طور ، بلکه
او یانیرور .
— پکی خانم جکم .
پنبه خانم ؛ دلارانک یاتدینی او طه یه ،
مشفقه خاتمه صالونه کیتدی .
احمد پرتوبک اوارده بر قنایه کومولش
اولدینی حالده او طور یور ایدی .
او یوقوسزلقدن متحصصل بر یتابی ایچنده
اسنه یه رک دیدیکه :
— کل باقم . بوکیجه نه یایدیکر ؟
— آرتق صورماییکر ! صباچی ایدنجیه
قدر باشمزه حاللر کلدی . ایسانیر میسکر ؟
اون دقیقه حق بیله کوزی قنایه مدم . بن
او یوقومق ایستدکجه او ، متصل آنه سنی
صوریوردی .
مشفقه خانم ؛ کیجه کی حالی عنعنه سیله
آکلاندی .
پرتوبک ؛ هنوز قیر دوشمش اولان
صقالنی قارشیدر قدن صوکر :
— بزایی یامدق ؛ دیدی . شمدی
چوجق اوزوله جک . اقشام سفره ده ایشتمدکی ؟
آنه می کوندر دیکر یردن نه وقت کتیره .
جکسکر دیه صوریوردی .
— اوت ؛ کیجه ده بکا سویلدی .
کیدوب آنه می کوردم دیه یالوادی .
— کوردکمی بر کره . بز هوا تبدیلنه
کوندر دک دیمکه پکده ائی برشی یامدق .
حقیقی سوبله مش اولسه یدق بلکه ... مشفقه
خانم ؛ پرتوبکک سوزنی کسهرک :
— حقیقی ناصل سوبله یه بیلیردک ؟
ناصل آنه ! اولدی دیه بیلیردک ؛ هیچ دوشو .
نیور میسکر ؟
— واقعا طوغری . فقط ؛ بز آنه ک
خسته خانه ده دیدکجه او ، آنه می کورده می ده
اصرار ایده جک . صوکر حقیقی نه سوبله .
مکه مجبور اوله جقز . اوله دکلکی ؟

یوزنی مکملاً کوره بیلوردق « دیشدر ..
انکلیز قبودانلرندن « سفور» بحرسفید
وسپاهده اجرا ایستدیکي دورلرده یته سنت
المو آو یته برقاچ دفعه تصادف ایتشدر ...
اوکیجه بوغریبه بی بتون بولیلره نقل
ایتدم .. کولدک .. فقط همان یاریم ساعت
صوکره ضیائر غائب اولمشدی .
حسن اذیب

سیاح : محضیا

[۱۵۹ نجی نسخه مردن مابعد]

قدر دانلی ، خاطر نوازلی کندیستی یقیندن طانیانترجه معلوم ومسلم اولدینی اوزره
خداوندکاروالیسی مرحوم میریاشا خدمت مسبوقة عاجزانه می . شایسته تقدیر کوره رک
بو باید برده تذکره یازمشل ایدی .

سیاحتنامه لره بوکی اوراق ووثائق درجی اونه دیری معتاد اولدیغندن بوکا اتباعاً
مرحوم مشارالیه طرفندن یازیلان تذکره نک صورتی ده درج ایدیورم .

تذکره صورتی

« شکر کن مرشاکرنا بنده باش »

« پیش ایشان مرده شو یابنده باش »

رفع تلو اوغلو

کنجینه عشق وعرفان اولان حضرت ملای روم قدس سره القیومک نور نظر فیوضات نثارلی
مشتاقان ادب ومعرفه آبیات کی نشئه بخشاوا لخصیص طریقه علیه لری سالکین ومنشی ایچون براکسیر
ذوق انما اولدینی درکاردر . کتاب حکمت نصاب مشنوبلی ذوق آشنایان صفا ایچون کردن تعظیم
وتوقیر ملای بر نسخه نفیسه اولغه حامل وقارشک نه رتبه نال فیوضات سرمدی اوله جفی تفصیلدن
میرا وباید سبب ایدن خدمت و همت بیهری شایسته تحسین ایدوک هودا وانشاءه تعالی بونکه
مکافه معنویسی اکتساب ایلهمسرورالجان اولمکز الطاف سبحانیه منضرع ومقتادر اوغلم .

سیاح موسیو (هوارت) Huart اثنای سیاحتده اسکیشهره برابرام کونی اوغرامش،
بودرگاه شریفی ده زیارتله شیخ افندیکنک شرف ملاقاتیه شرف اولمشدر . اوراده
بولندی اثناده مشارالیه طرفندن قهوه وشکرلره مظهر اعزاز واکرام اولندیغنی وقمودی
ایچون کتیریلان قولتوق صندالیه سنه برای احترام وزاکت اوطورمیوب مسلمانلرکی پاداش
قوردیغنی سیاحتنامه سنک بوقسمنده ذکر و بیان ایدیور .

درگاه شریفک بولندیغنی قورشونلی جامع ، سلیمانیه جامع شریفی طرز معماریه یقین بر
اسلوبده ، فردوس اشیان سلطان سلیمان خان قانونی حضرتلرینک حکام سلطنتلرنده ، آصف
زمان مصطفی باشانک تقد همت وغیرتیه انشا واکمال ایدمشدر .

بومعبد لطیف ، قیوسی اوزرنده کی کتابه دن اکلاشلدیغه کوره ، هجرتک (۹۲۱)
میلاد (۱۵۱۵) سنه سنده یاپلمشدر .

ارباب مطالعه خفی اولدیغنی اوزره چوبان مصطفی پاشا مرحوم اصحاب خیر وحساندن
برذات اولوب ککبوزده دخی ، Lybissa جسمانجه درسه دنده کی عتیق علی پاشا جامع
شریفه معادل ودر و دیواری مرمر اوزرینه اویمه صورتیه خطوط کوفیه ونقوش ورسوم
هندسیه ایله مزین غایت لطیف برمعبد عالی بناسنه موفق اولمشدر .

فقیرک ککبوزده والده جهنتدن اقربا وتعلقاتم بولمق حسیده ، شوعلاقدن بالاستفاده
موسم صیفده اورایه قدر جولان ایدر وهر دفعه سنده بوجامع نورانیت لامی وقبله جهنتده
برترتیه معلا دروننده دفین خاک عطرانک اولان صاحب الخیرات مرحوم مصطفی پاشانی
زیارت ایلرم .

بنه خانم ؛ دلارانک اوطه سنه کیدرکن
مشفقه خانم الکتریق ذیانی اورمش ، کان
نشه ریزه :
— بن شوراده آزاجق یاته جفم . جمال
اویانیر اویانیز بکا خبر وریکز ! دیشدی .

نشهریز سالوندن آشای ایترکن مشفقه
خانم ؛ کیجه نی اویقوسیز کچیرنره مخصوص
بررخاوت ویتابی ایچنده اوراده کی قنابه لردن
برینه کلینشی کوزل اوزانیوردی .

مابعدی وار

سیاحت خاطر لری

یکن نسخه دن مابعد

دیه باغریورلردی .. روزکارک صدامی
آلوب کوتورمه سی ایچون چیقاره بیلدیکم
قدر باغیردق :

— کیچی نوری .. کیچی نوری ..

دیدم ..

أوت .. اونلر هب کیچی نوری ایدی ..
سوکی قارئنه بوکیچی نورندن بر آز بحث
ایده جک اولورسم ظن ایدرم ، که جانلری
صیقلماز ..

معلومدرکه هواده سیاله الکتریقیه
چوق اولدینی حالده بعض ضررسز علائم
الکتریقیه مشاهده اولنور .

مثلاً یاغور و قار اولدینی و قیلرده اولدینی
کی هوا الکتریق طولو اولدینی حالده غیر
ناقل الکتریق اولان جسملرک یاخود بوکی
جسملرله حاظه اولنان ناقل الکتریق جسملرک
اوجنده الکتریق صاری ، بیاض آلو شکنده
کوردنیور

(قولومب) و (ماژلان) نام سیاحلر
بعضاً ایشدکاری سیروسفرلرده سنت الموالوینی
کورمشلردر .

(فورین) نام فرانسز سیاحی ۱۶۹۶
تاریخنده مشاهده ایلدیکي مذکور علامتی
بروجه آتی توصیف ایدیور :

« سابر دن بره کشف بلوطر ایله قبالاندینی

جهتله بورا چیقارخو فیله بلکنلری باغلاتدم ..
کینک دیرمکری ایله سرنلری اوجنده اوتوزدن
زیاده سنت الموعولی کوردونمکه باشلادی .

بریی اون طقوز بارمق طولده (آنا)
دیره کینک یلقوانه قومش ایدی .. یلقوانی

کتیرمک ایچون کوندردیکم کیچی بوقاریه
چیقدینی وقت سس کی رشی حس ایتدی ..

یلقوانی چیقارمسی امر ایشدیکمده مرقوم
امریی اجرا ایدر ایتمز آلو یلقوانی ترک

ایدرک دیرمک باشنه قدر چیقدی ..
آمیرال « سمیت » دخی (پاناما)

کورفزنده کوردیکي (سن الموالوی) حقنده
« اول قدر بارلاقدی که کوکرته ده بریمزک

— اوراسی ده اولیه اما ...

— اولیه اماسی ، بویه اماسی یوق .
بش اون کون صوکره سویله یوبده چوجنی
ایچندیرمکدن ایسه بر آن اول سویله مکده
اولادر .

— یکی

برتوبک ایله مشفقه خانم ؛ دلارانک
صوکره ابو آجی حقیقی سویله مکده قرار ویردیلر .
آه منی منی یاوروجق بونی ایشدیکم

بیلیرنه اوله جق ؛ نه حاللره کیره جک ، ناصل
اغلایه جق ، قانی نه درلو چاربه جقدی .

بونکه برابر مشفقه خانکه برتوبک فکرلرنده
اصابت ایدیورلردی . اولیه یا . دلارانک

زمان اولسه بو حقیقه واقف اوله جق دیکدی ؛
بوشه سز . اولحده آنکه تبدیل هواده ،

انی اولوب کله جک دیه آلامقندن نه کی بر
فاده استحصا ایلده بیلیردی ؛ هیچ .

چونکه بوکون دکلسه یارین اوبرکون ، حاصل
برقاچ کون صوکره دلارایه آنکه اولدی

دینله جکدی . حال بوکه شمدی آنکه هوا
تبدیلنیده دیدیکجه چوجق ؛ کوریم دیه

یالواره جق ، اوزوله جک و ایچله جکدی .
صد هزار تحسین ! بوتدیری زوج ایله

زوجه یکه ، بورقیق نقطه نی پیش تامله ایلدر .
برتوبک دیدی که :

— بن آزاجق یاتیم . بلکه اویویه
بیلیم .

— یکی یاتیکز !

— اویویه بیلیرسه ک سنده یات !

برتوبک سالوندن کیدرکن نشهریز
مردیورندن چیقمشدی .

مشفقه خانم دیدی که :

— هایدی بنه خانمی چاغیر ! دلارانک
یادینی اوطه ده . قیوی یواش آج . صاقین

چوجق اویانسون ! نشهریز کیتدی . ایکی
دقیقه صوکره بنه خانم کلدی .

مشفقه خانم صورتی :

— نه خبر ؟

— نه خبر اوله جق . اویویور .

— یا !

— اوت ، درین بردالغلق ایچنده .

— امان اویوسون زواللی .

— بک افندی زرده ؟

— اوطه سنه کیتدی اوده اویویه جقدی .
قوزوم بنه جکم ! کیت ! یالکر براقه ! باش

اوجنده طور ! بلکه اویانیر ، برشی اولور .
بنده شوراجقده بر آز اوزانه می .

— یکی خانم ، سز مراق ایتیکز .
اویانجهیه قدر باش اوجنده اوطوریرم .

اویانجه سزه خبر ویره می ؟

— اویله یا !

— یکی .